

Reformationsudvalget for 500året for reformationen.

Dagsorden d. 24.09.15 - referat:

Til stede:

Kim Eriksen, Christa Hansen, Ea Dal, Hans Krab Koed, Marianne Christiansen, Birthe Jørgensen, Dorthe Holck, Peter Jordt, Bent Andreassen og Kristian M. Rasmussen (referent).

Afbud:

Leif Arfmann, Morten Seindal Krabbe og Karen Sundbøll

Mødet blev indledt med nogle ord og tanker i anledning af Niels Henrik Arendts død. En markering af Niels Henrik Arendts betydning for Haderslev stifts forbindelse til Wittenberg og hans indsats i forbindelse med reformationsjubilæet.

1. En velkomst til udvalgets nye medlemmer.

Biskoppen har ønsket, at alle provstier skulle være repræsenteret i udvalget.

Biskop Karsten Nissen har sagt ja til at overtage Niels Henrik Arendts funktion i Præsidiet for Reformationsfejringen og er inviteret til dette møde i stiftsudvalget for en gensidig orientering, men kunne desværre ikke deltage i dag.

2. Godkendelse af mødets dagsorden.

Dagsorden er godkendt

3. Godkendelse af og opfølgning på referatet fra udvalgets sidste møde den 24. marts 2015.

Referatet er tilsendt mødedeltagerne. Følgende blev gennemgået.

- Hans Krab Koed kunne oplyse, at der den 29. oktober påbegyndes et seminar for lærere i Haderslev kommune vedr. reformationen.

- Teatret Mungo Park har udvist interesse for at opføre et reformationsstykke i 2017, men de mangler nogle ideer og indspark? Hans Krab Koed arrangerer et møde mellem Marianne Christiansen og Bent Andreassen og teateret.

- Bent Andreassen: ideen med et seminar over 3. dage i juni 2017 ifm. teologi for voksne er stadigvæk på to do-listen.

- Kim Eriksen kunne oplyse, at der afholdes et møde den først førstkommande mandag vedr. reformationsgudstjenesten i 2017 pinsedag i Haderslev domkirke kl. 14.00.

- Christa Hansen og Jens Christian Gjesing orienterer i næste uge om reformationsfejringen på et lukket byrådsmøde i Haderslev. Haderslev Kommune har afsat et større beløb. Det samme gør sig gældende for Kommunerne i Esbjerg (Ribe) og Viborg, som også har et samarbejde med kirken. Stiftet og domprovstiet er repræsenteret i Haderslev Kommunes styregruppe.

- Haderslev er blevet reformationsby, se <http://reformation-cities.org/>, hvor reformationsgudstjenesten bliver afholdt i 2017. Viborg får besøg af en karavane i 2017 den såkaldte Reformatorische Stationenwege.

- I nærmeste fremtid mødes biskoppen og den lokale provst med borgmesteren i de enkelte kommuner i Haderslev Stift med henblik på drøftelse af mange forskellige emner herunder

flygtninge og migranter. På disse møder vil reformationsfejringen også blive et tema. I den forbindelse vil Hans Krab Koed sende et program for undervisningsprojektet for lærere til uddeling til borgmestrene.

- Marianne Christiansen kunne i øvrigt oplyse, at hun er inviteret til reformationsfejringen i Namibia for det Lutherske verdensforbund

*4. Reformationsseminaret den 2. oktober og reformationsgudstjenesten den 4. oktober 2015.
Tema: Billed og Bibel.*

Foredrag:

Ved Hans Jørgen Lundager - Billede og billedforbud.

Ved Peter Brandes – Fra billede til billede og fra tekst til billede.

Indlæg i øvrigt:

Ved Marianne Christiansen – introduktion til udvalgte Luther salmer.

Bent Andreassen – introduktion til Cranach og reformationsaltertavlen i Wittenberg.

De første streger til næste års reformationsseminar fredag den 7. oktober og reformationsgudstjeneste søndag den 9. oktober. Årets tema er: Reformation og én verden – om de globale formgivende kræfter.

Der er god opbakning til arrangementet takket være det meget fine program, som det er endt med at blive. Der er på nuværende tidspunkt er 63 tilmeldt.

Ideer til næste års reformationsseminar, hvor temaet er Reformation og én verden:

Christa Hansen roste i den forbindelse det meget inspirerende temahæfte, som den tyske kirke har udgivet som oplæg til temaet i 2016.

Mulige foredragsholdere:

Peter Lodberg – om det lutherske i dag som salt i såret.

Karsten Nissen – også et emne som prædikant.

Martin Junge - generalsekretær for det luthersk verdensforbund. Marianne Christiansen nævnte også det som en mulighed til stiftsdagen.

Dorthe Holck og Peter Jordt efterlyste også udblikket til andre kirkesamfund i forbindelse med årets tema.

Bent Andreassen og Christa Hansen og Marianne Christiansen går videre med den praktiske planlægning.

Punkt 5:Kurser for nye præster i Wittenberg – erfaringer.

Stiftsrejserne – erfaringer og økonomi.

Marianne Christiansen og Christa Hansen har stået for planlægningen af turen for nye præster til Wittenberg. Turen indbefatter 3. overnatninger. Temaet om reformationen behandles historisk, teologisk og i forhold til nutiden. Der er et fantastisk godt samarbejde med Det luthersk verdenssamfund om et meget godt program. Lidt overraskende og lidt beskæmmende, at meget af det er ny viden for præsterne. Et besøg hos en landmenighed med indblik i de tyske præsterne

arbejdsvilkår fik flere af præsterne til at sige, at de aldrig mere ville brokke sig over egne arbejdsvilkår.

Bent Andreasen omtalte de to stiftsrejser, der er gennemført med ca. 30 personer. Karsten Nissen og han har været guider. Et godt koncept som provstier og sogne kan benytte sig af. Økonomien har været god. Første tur generende et overskud på 16.000 kr. Økonomien ligger i regi af teologi for voksne. Der var en opfordring til Bent Andreasen og Birthe Jørgensen om at etablere en Facebook side til at samle og promovere projektet.

6. Stiftet rundt – repræsentanterne for de 7 provstier og for Sydslesvig orienterer om det lokale arbejde.

- *Vejle*: Leif Arffmann havde skriftligt meddelt, at der er kontakt til Vejle Museum for en idé om at sætte fokus på den lutherske præstegård. Den 7. oktober er de provstisamråd, hvor det besluttet om der skal nedsættes et reformations udvalg.

- *Fredericia*: Bent Andreasen nævnte, at der er oprettet en arbejdsgruppe i provstiet. Er i gang med ideudvikling. En af ideerne er, at afholde nogle gudstjenester der afspejler de forskellige tidsperioder (der skulle være møde dagen efter). Man har blik for betydningen af at inddrage byens katolikker og de reformeret. En lokal samarbejdspartner kunne være Fredericia teater.

- *Kolding*: Hans Krab Koed havde ikke forud for mødet været i kontakt med provsten, så han var ikke helt opdateret på provstiets vegne.

- *Åbenrå*: Der har været et forsøg på at lave et konfirmandspil med Luthers nøgle, men det faldt på grund af manglende ressourcer.

- *Sønderborg*: Peter Jordt havde været i kontakt med provsten. Pt. er der ikke noget konkret, men der bevidsthed om at medtænke Dronning Dorotheas kapel som en historisk lokalitet. Museet på Sønderborg slot skal mobiliseres.

- *Haderslev*: Christa kom ind på reformationsbadges, T-shirts og muligheden for at erhverve en Lutherrose. Ellers en række tiltag i gang.

- *Slesvig*: Ea Dal Dansk Tysk salmebog er blevet udgivet. Der er ved at blive arrangeret en reformationsvandring for 1000 børn. Præster og konsulenter står for planlægningen. Et undervisningsforløb er under udarbejdelse der inddrager fagene dansk, tysk, samfundsfag og historie. Meget undervisningsmateriale om reformationen er forældet og karikeret.

Peter Jordt: En idé kunne være at trykke en avis på eksempelvis 8. sider om reformationen til indlæg i lokale aviser eller omdeling. Marianne Christiansen fandt at det ville være et godt tiltag og vil nævne det for Karsten Nissen.

Christa Hansen opfordrede til at Birthe Jørgensen løbende bliver informeret om tiltag i provstierne via provstirepræsentant – dette for gensidig inspiration og for at undgå datosammenfald af større arrangementer af fælles interesse.

Marianne Christiansen kunne oplyse at Bibelselskabet er ved at planlægge en roman – triologi af Helleberg.

Punkt 7: Øvrige medlemmer af udvalget orienterer om siden sidst.

Intet yderligere noteret.

*Punkt 8: Festgudstjenesten pinsedag den 4. juni 2017 kl. 14.00 i Haderslev domkirke.
Der er indkaldt til et møde den 28. september i Haderslev.*

Kim Eriksen fortalte om mødet, der er tænkt at skulle fastlægge de overordnede linjer for festgudstjenesten. Biskopperne Karsten Nissen og Peter Skov Jacobsen og Marianne Christiansen deltager sammen med Jens Christian Gjesing repræsenterende Haderslev By samt flere fra domkirken – menighedsrådets formand og præster og kirkepersonale. Der er forventning om at dronningen deltager. Det er meget logistik der skal fastlægges – herunder hvem der skal inviteres. Christa Hansen kunne oplyse, at byen sætter det store telt op på Gravene, hvor der vil være et gudstjenesterum med storskærm og et kor til at støtte fællessangen.

*Punkt 9: Reformationen kommer sejlene – ved Christa Hansen
Orientering om et projekt udvalget skal vurdere om udvalget ser et perspektiv i.
Orientering ved Christa*

Christa Hansen orienterede om projektet med et reformationsskib der ville kunne anløbe Haderslev og som vi lokalt ville kunne bruge et døgn til arrangementer – foredrag koncerter og andre events. Et flot sejlskib – men til en pris af 200.000 kr. Tre grunde til at udvalget endte med at afvise projektet: Det er for dyrt og ankomstdato i sommerferien gør, at der er mindre perspektiv i det, endelig at andre sejlskibe besøger Haderslev op til den pågældende dato.

Men ideen med et skib er god – måske med en Katarina Von Boa der kunne stige i land og komme gående op igennem Haderslev og fortælle sin historie. Måske en ide som Teateret Møllen måske kunne tage, da de lægger rum til gæstespil fra Svalegangen, men i øvrigt ikke planlægger noget stor opsætning selv.

Punkt 10: Udvalgets økonomi.

Stiftsrådet har afsat 50.000 kr. i 2016 og 50.000 i 2017. Hans Krab Koed spurgte ind til, hvad dagen på seminariet kommer til at koste?

Til dagsorden på næste møde. Konkrete tiltag på seminaret.

Punkt 11: - De relevante hjemmesider – anmeldelse og ideer:

- www.haderslevstift.dk/i-fokus/500-aar-efter-reformationen
- www.folkekirken.dk/reformation
- www.luther2017.dk
- www.martinluther.dk
- andre

Christa Hansen kunne fortælle om en ny hjemmeside som Haderslev kommune inden længe sætter i søen.

Punkt 12: Kommende arbejdsopgaver og næste møde for udvalget.

Højskoleseminaret i forsommeren 2017. Bent Andreasen og Kim Eriksen er tovholdere. En overvejelse kunne være om det kunne tænkes sammen med pinsedagsfejringen. Måske med særlig adgang til festgudstjenesten.

Christa mange af tiltagene er målrettet omkring 2017. Der er brug for at tænke tiden derefter og finde temaer som rækker 10 år længere frem.

Punkt 13: Eventuelt

Næste møde afholdes mandag d. 25. januar kl. 15 -16. 30 på stiftet

Referat ved Kristian M. Rasmussen og Kim Eriksen